

Emanuele Sgherri
 Altgriechisch für Philosophie-Studierende
 Freie Universität
 5. Teil

V. DIE DRITTE DEKLINATION.....	57
V.1. ALLGEMEINSHEMA DER STÄMME.....	57
V.2. ENDUNGEN.....	57
V.2.1. "Ασκησις.....	58
V.2.2. "Ασκησις.....	58
V.3. LIPPENLAUTE π, β, φ.....	59
V.4. KEHLLAUTE κ, γ, χ.....	59
V.4.1. "Ασκησις.....	59
V.5. ZAHNLAUTE τ, δ, θ.....	60
V.5.1. "Ασκησις.....	61
V.5.2. "Ασκησις.....	61
V.6. STÄMME IN -ντ.....	62
V.6.1. Adjektive und Partizipien.....	62
V.6.2. "Ασκησις.....	62
V.6.3. "Ασκησις.....	63
V.6.4. "Ασκησις.....	63
V.6.5. "Ασκησις.....	64
V.6.6. "Ασκησις.....	64
V.6.7. "Ασκησις.....	64
V.6.8. "Ασκησις.....	65
V.6.9. "Ασκησις.....	65
V.7. NASALSTÄMME.....	65
V.8. LIQUIDASTÄMME.....	66
V.8.1. Liquidastämme mit Ablaut.....	67
V.8.2. "Ασκησις.....	67
V.8.3. "Ασκησις.....	67
V.9. SIGMASTÄMME.....	68
V.9.1. "Ασκησις.....	68
V.9.2. "Ασκησις.....	68
V.9.3. Μετάφρασις.....	69
V.9.4. -ας Stämme.....	69
V.9.5. -ος Stämme.....	70
V.10. VOKALSTÄMME.....	70
V.10.1. "Ασκησις.....	71
V.11. STÄMME -ευ, -αυ, -ου:.....	71
V.11.1. "Ασκησις.....	71
V.11.2. Μετάφρασις.....	72
V.12. -ο(j), -ω(F) STÄMME.....	73
V.13. EINIGE UNREGELMÄßIGE WORTE.....	73

V. Die dritte Deklination

V.1. Allgemeinschema der Stämme

1. Momentanlaute	1a) Lippenlaute	π, β, ϕ
	1b) Kehllaute	κ, γ, χ
	1c) Zahnlaute	τ, δ, θ

2. Kontinuierliche Kons.	2a) Nasallaute	ν
	2b) Liquidä	λ, ρ
	2c) Sibilanten	$-\epsilon\varsigma, -\alpha\varsigma, -\omicron\varsigma$

3. Zarte Vokale	ι, υ
4. Diphthonge	$\epsilon\upsilon, \alpha\upsilon, \omicron\upsilon$
5.	$\omicron(j), \omega(F)$

V.2. Endungen

	S.	S.	P.	P.
	M. u. F.	N.	M. u. F.	N.
N.	– oder $-\varsigma$	–	$-\epsilon\varsigma$	$-\check{\alpha}$
G.	$-\omicron\varsigma$	$-\omicron\varsigma$	$-\omega\nu$	$-\omega\nu$
D.	$-\iota$	$-\iota$	$-\sigma\check{\iota}(\nu)$	$-\sigma\check{\iota}(\nu)$
A.	$-\check{\alpha}$ nach K. Stamm	–	$-\check{\alpha}\varsigma$ nach K. Stamm	$-\check{\alpha}$
	$-\nu$ nach V. Stamm		$-\varsigma$ nach V. Stamm	
V.	– oder = Nom.	–	$-\epsilon\varsigma$	$-\check{\alpha}$

A. Aus dem Genitiv gewinnt man den Stamm: z.B. Nom. $\kappa\acute{o}\rho\alpha\xi$, Gen. $\kappa\acute{o}\rho\alpha\kappa-\omicron\varsigma$ minus Endung $-\omicron\varsigma \rightarrow$ Stamm $\kappa\omicron\rho\alpha\kappa-$

B. Die drei direkten Fälle des Neutrum sind gleich.

- C. Der Nominativ von Maskulina und Feminina kann **sigmatisch** (ἐλπίς Hoffnung) oder **asigmatisch** (λιμήν Hafen) sein.
- D. Neutra zeigen meistens den puren Stamm; wenn der Auslaut nicht aus -ν, -ρ, -ς besteht, dann fällt der Konsonant weg (Z.B. Stamm σωματ-, Nom. σῶμα).
- E. Bei sigmatischem Nominativ verursacht der auslautende Konsonant in Zusammenhang mit dem σ die folgenden **Lautwandel**

1. Lippenlaute	π, β, φ	+ σ = ψ	φλεβ	+ σ = φλέψ
2. Kehllaute	κ, γ, χ	+ σ = ξ	φυλακ	+ σ = φύλαξ
3. Zahnlaute	τ, δ, θ	+ σ = ς	ἐριδ	+ σ = ἔρις
4. Gruppen	ντ, νδ, νθ	+ σ = ς	γίγαντ	+ σ = γίγας → ἄ

Worte, die in Nominativ einsilbig sind, werden in G. und D. auf der letzten Silbe betont: sie werden **Oxytona**, wenn die Silbe kurz ist, **Perispomena**, wenn sie lang ist: φλέψ, φλεβός, φλεβών. **Ausnahmen:** ὁ παῖς, τοῦ παιδός, τῶν παίδων, τὸ φῶς, τοῦ φωτός, τῶν φώτων, τὸ οὖς, ὠτός, ὥτων.

V.2.1. Ἀσκήσεις

Vollständigen Sie das Schema mit den notwendigen Lautänderungen und setzen Sie den Akzent auf den unterstrichenen Vokal.

1. κ <u>η</u> ρῡκ+ς →	5. ἀσ <u>π</u> ιδ+ς →
2. γ <u>υ</u> π+ς →	6. πα <u>τ</u> ριδ+ς →
3. σα <u>λ</u> π <u>τ</u> γγ+ς →	7. ὁ <u>δ</u> οντ+ς →
4. ᾠ <u>ρ</u> ᾱβ+ς →	8. ἐ <u>λ</u> φαντ+ς →

V.2.2. Ἀσκήσεις

Bilden Sie die Form des sigmatischen Nominativs.

1. τοῦ σκό <u>λ</u> οπος →	4. τοῦ οἴ <u>α</u> κος →
2. τῆς μά <u>σ</u> τιγος →	5. τοῦ χάλ <u>υ</u> βος →
3. τῆς γλα <u>υ</u> κός →	6. τῆς χέρ <u>ν</u> ιβος →

V.3. Lippenlaute π, β, φ

Nominativ Singular: sigmatisch	π, β, φ + σ → ψ
Dativ Pl.	π, β, φ + σι(ν) → -ψι(ν)
Akkusativ Sing.	-ᾱ
Vokativ Sing.	= Nominativ

S.					P.								
N.	ῆ	φλέψ	αί	φλέβ	-ες	N.	ῆ	λαῖλαψ	αί	λαίλαπ	-ες		
G.	τῆς	φλεβ	-ός	τῶν	φλεβ	-ῶν	G.	τῆς	λαίλαπ	-ος	τῶν	λαιλάπ	-ων
D.	τῇ	φλεβ	-ί	ταῖς	φλεψί	(ν)	D.	τῇ	λαίλαπ	-ι	ταῖς	λαίλαψι	(ν)
A.	τῇν	φλέβ	-α	τὰς	φλέβ	-ας	A.	τῇ ν	λαίλαπ	-α	τὰς	λαίλαπ	-ας
V.	ῶ	φλέψ	ῶ	φλέβ	-ες	V.	ῶ	λαίλαψ	ῶ	λαίλαπ	-ες		

V.4. Kehllaute κ, γ, χ

Nominativ Singular: sigmatisch	κ, γ, χ + σ → ξ
Dativ Pl.	κ, γ, χ + σι(ν) → -ξι(ν)
Akkusativ Sing.	-ᾱ
Vokativ Sing.	= Nominativ

V.4.1. Ἀσκησις

Übersetzen Sie

1. Οἱ ποιηταὶ λέγουσι τοὺς ποταμοὺς φλέβας τῆς γῆς εἶναι.

.....

2. Ὡς ἐν ταῖς λαίλαψιν ὁ οἶαξ σωτηρία τῶν ναυτῶν ἐστίν, οὕτως ἐν ταῖς

.....

τοῦ βίου συμφοραῖς ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ σοφία τοὺς ἀνθρώπους σώζουσιν.

.....

S.					P.								
N.	ῆ	σάρξ	αῖ	σάρκ	-ες	N.	ὁ	ὄνυξ	οἱ	ὄνυχ	-ες		
G.	τῆς	σαρκ	-ός	τῶν	σαρκ	-ῶν	G.	τοῦ	ὄνυχ	-ος	τῶν	όνύχ	-ων
D.	τῇ	σαρκ	-ί	ταῖς	σαρξί	(ν)	D.	τῇ	ὄνυχ	-ι	τοῖς	ὄνυξι	(ν)
A.	τῇν	σάρκ	-α	τὰς	σάρκ	-ας	A.	τὸν	ὄνυχ	-α	τοὺς	ὄνυχ	-ας
V.	ῶ	σάρξ	ῶ	σάρκ	-ες	V.	ῶ	ὄνυξ		ῶ	ὄνυχ	-ες	

V.5. Zahnlaute τ, δ, θ

Nominativ Singular	Mask. U. Femm. sigmatisch Neutrum asigmatisch (der Zahnlaut des Stammes fällt weg)
Vokativ Singular	= Nom. = dem bloßen Stamm (der Zahnlaut des Stammes fällt weg) bei den Substantive: παῖς, τυραννίς
Dativ Plural	-σι Der Zahnlaut des Stammes fällt weg

S.		P.		S.		P.							
N.	ῆ	χάρις	αῖ	χάριτ	-ες	N.	ῆ	ἐλπίς	αῖ	ἐλπίδ	-ες		
G.	τῆς	χάριτ	-ος	τῶν	χαρίτ	-ων	G.	τῆς	ἐλπίδ	-ος	τῶν	ἐλπίδ	-ων
D.	τῇ	χάριτ	-ι	ταῖς	χάρισι	(ν)	D.	τῇ	ἐλπίδ	-ι	ταῖς	ἐλπίσι	(ν)
A.	τῇν	χάριν		τὰς	χάριτ	-ας	A.	τῇν	ἐλπίδ	-α	τὰς	ἐλπίδ	-ας
V.	ῶ	χάρις		ῶ	χάριτ	-ες	V.	ῶ	ἐλπίς		ῶ	ἐλπίδ	-ες

S.					P.				
N.	ὁ	κόρυς	οἱ	κόρυθ -ες	N.	τὸ	σῶμα	τὰ	σώματ -α
G.	τοῦ	κόρυθ -ος	τῶν	κορύθ -ων	G.	τοῦ	σώματ -ος	τῶν	σωμάτ -ων
D.	τῷ	κόρυθ -ι	τοῖς	κόρυσι (ν)	D.	τῷ	σώματ -ι	τοῖς	σώμασι (ν)
A.	τὸν	κόρυν (-υθα)	τοὺς	κόρυθ -ας	A.	τὸ	σῶμα	τὰ	σώματ -α
V.	ῶ	κόρυς	ῶ	κόρυθ -ες	V.	ῶ	σῶμα	ῶ	σώματ -α

Die Barytona (Worte mit unbetonter letzter Silbe) in -ις, -υς ziehen die Form -ν anstatt -α vor.

Worte in -μα, -ματος sind Neutra:

αἰνιγμα, αἶμα, ἀμάρτημα, ἀξίωμα, βούλευμα, γράμμα, δέρμα, διάστημα, δόγμα, δράμα, δῶμα, ἐνθύμεμα, θέαμα, θεώρημα, κτήμα, μάθημα, μίμημα, μνήμα, νόημα, ὄμμα, ὄνομα, πῆμα, ποίημα, πρᾶγμα, πρόβλημα, ῥῆμα, σῆμα, στόμα, σύμπτωμα, σχῆμα, τίμημα, τμήμα, τραῦμα (τραυματίζω), φάντασμα, φλέγμα, χάσμα, χρώμα.

Worte in -της, -τητος sind meistens Substantivierungen Adjektive:

γλυκὺς > γλυκύτης, ἴσος > ἰσότης, μέσος > μεσότης, νέος > νεότης, ταχύς > ταχυτής, ὑγρός > ὑγρότης

V.5.1. Ἀσκήσεις

Vervollständigen Sie das Schema

1) τοῦ	δόγματος				ἀξιώματος	
2) τὸ		πρᾶγμα				
3) τῷ			ὀνόματι			
4) τῶν				ῥημάτων		
5) τοῖς						σχήμασι(ν)
6) τὰ					ἀξιώματα	

V.5.2. Ἀσκήσεις

Übersetzen Sie die folgenden παροιμίες.

1. Λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός.
.....
2. Πολλάκις τὰ παθήματα τοῖς ἀνθρώποις μαθήματα γίγνεται.
.....
3. Τὰ χαλεπὰ πρᾶγματα ὁ χρόνος διαλύει.
.....
4. Οἱ κενοὶ ἄνθρωποι βόσκονται κεναῖς ἐλπίσιν.
.....
5. Ἄει ὁ χρόνος ἄγει πρὸς φῶς τὴν ἀλήθειαν.
.....
6. Ἐκ τῶν ὀνύχων τὸν λέοντα γινώσκουμεν.
.....
7. Οἱ φιλόσοφοι λέγουσι τοὺς ἀνθρώπους εἶναι
.....
πνεῦμα καὶ σκιὰν μόνον.
.....
8. Παλαιὰ παροιμία ἐστίν· ἐν νυκτὶ βουλή.
.....
9. Οἱ ποιηταὶ λέγουσι τὰ ὀνείρατα εἶναι τὰς τῶν
.....
ἀνθρώπων ἐλπίδας.
.....
10. Ἐπειδὴ οἱ ἄνθρωποι ἀλγύνονται καὶ φροντίδας
.....
ἔχουσιν, αἱ νύκτες μακραί εἰσιν.
.....

V.6. Stämme in -ντ

Nominativ Singular	-αντ Stamm: sigmatisch mit Ersatzdehnung des Stammvokales -οντ Stamm: meistens asigmatisch mit Dehnung des Stammvokales γεροντ-→γέρων (aber ὀδόντ-→ ὀδούς)
Vokativ Singular	-αντ Stamm: = dem bloßen Stamm -οντ Stamm: 1. = dem bloßen Stamm, wenn der Nominativ Barytonon ist 2. = dem Nom., wenn der Nom. Oxytonon ist.
Dativ Plural	-σι mit Ersatzdehnung des Stammvokales, weil das -ντ wegfällt.

S.		P.		S.		P.	
N.	ὁ γίγας οἱ γίγαντ -ες	N.	ὁ ὀδούς (ὀδών) οἱ ὀδόντ -ες				
G.	τοῦ γίγαντ -ος τῶν γιγάντ -ων	G.	τοῦ ὀδόντ -ος τῶν ὀδόντ -ων				
D.	τῷ γίγαντ -ι τοῖς γίγασι (ν)	D.	τῷ ὀδόντ -ι τοῖς ὀδοῦσι (ν)				
A.	τὸν γίγαντ -α τοὺς γίγαντ -ας	A.	τὸν ὀδόντ -α τὰ ὀδόντ -ας				
V.	ᾧ γίγαντ -ες ᾧ γίγαντ -ες	V.	ᾧ ὀδούς (ὀδών) ᾧ ὀδόντ -ες				

V.6.1. Adjektive und Partizipien

S.M.			F.	N.	S.M.			F.	N.
N.V	ἐκῶν	ἐκούσα	ἐκόν	N.V.	παιδεύων	παιδεύουσα	παιδεύον		
G.	ἐκόντ -ος	ἐκούσης	ἐκόντ -ος	G.	παιδεύοντ -ος	παιδευούσης	παιδεύοντ -ος		
D.	ἐκόντ -ι	ἐκούσῃ	ἐκόντ -ι	D.	παιδεύοντ -ι	παιδευούσῃ	παιδεύοντ -ι		
A.	ἐκόντ -α	ἐκούσαν	ἐκόν	A.	παιδεύοντ -α	παιδευούσαν	παιδεύον		
P.			P.	P.			P.		
N.V	ἐκόντ -ες	ἐκούσαι	ἐκόντ -α	N.V.	παιδεύοντ -ες	παιδευούσαι	παιδεύοντ -α		
G.	ἐκόντ -ων	ἐκουσῶν	ἐκόντ -ων	G.	παιδεύοντ -ων	παιδευουσῶν	παιδεύοντ -ων		
D.	ἐκούσι (ν)	ἐκούσαις	ἐκούσι (ν)	D.	παιδεύουσι (ν)	παιδευούσαις	παιδεύουσι (ν)		
A.	ἐκόντ -ας	ἐκούσας	ἐκόντ -α	A.	παιδεύοντ -ας	παιδευούσας	παιδεύοντ -α		

V.6.2. Άσκησης

Artikel	Pl. bzw. Sg.	Nominativ
1. Μ..... γυπός		(π).....
2. Μ..... κώνωψι		(π).....

3. F.....	φλέβας		(β).....
4. F.....	ὀπός		(π).....
5. M.....	γῦπα		(π).....
6. M.....	ῥΑραψι		(β).....
7. M.....	κλωπός		(π).....
8. F.....	χερνίβων		(β).....
9. M/N...	ὠπός		(π).....
10. M.....	Κύκλωπος		(π).....

V.6.3. ῥΑσκησις

λαίλαπες (f), κύκλωπες (m), φλέβες (f), ῥΑραψι (m)

1. Παρὰ τοῖς οὐ μόνον ἵπποι ἀλλὰ καὶ κάμελοι τρέφονται

Übers.

2. Ἐν τῇ χώρᾳ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου κατάγεται εἰσίν.

Übers.

3. Οἱ μόνον ὀφθαλμὸν ἔχουσιν ἐν τῷ μετώπῳ

Übers.

4. Αἱ ἐν τῇ θαλάσῃ τοὺς ναύτας καταπλήσσουσιν.

Übers.

V.6.4. ῥΑσκησις

Artikel		Nominativ	Genitiv
1. F.....	γλαυκί		(κ).....
2. M.....	πινάκων		(κ).....
3. M.....	κόλακι		(κ).....
4. M.....	θώρακας		(κ).....
5. M.....	μύρμηκι		(κ).....
6. F.....	σάρκα		(κ).....
7. F.....	αἶγες		(γ).....
8. F.....	ἀλωπέκοιν		(κ).....

9. F..... τρίχες (χ).....
 10. F..... θριξί (χ).....

V.6.5. Ἀσκησις

σάλπιγγι, θώρακος, ἄλωπέκων, μυρμήκων

1. Οἱ γεωργοὶ τὴν τῶν πανουργίαν δείδουσιν.
2. Οἱ ἄνθρωποι θαυμάζουσι τὴν τῶν καὶ μελισσῶν σπουδὴν.
3. Ἐν τῇ μάχῃ ὁ Κύρος τὸν ἀδελφὸν παίει διὰ τοῦ
4. Ὁ σαλπιγκτὴς τὴν τῆς μάχης ἀρχὴν τῇ σημαίνει.

V.6.6. Ἀσκησις

	Artikel	Nominativ
1. πατρίδα	F.....	(δ).....
2. ἐλπίσιν	F.....	(δ).....
3. ποσίν	M.....	(δ).....
4. ὦ παῖ		(δ).....
5. χρημάτων	N.....	(τ).....
6. παισίν	M.....	(δ).....
7. πράγματα	N.....	(τ).....
8. ὥσιν	N.....	(τ).....
9. μέλιτι	N.....	(τ).....
10. φυγάσι	M.....	(δ).....

V.6.7. Ἀσκησις

παθήματα, ὥτοιιν (Dual!), φυγάδας, ἀσπίδα

1. Ὁ στρατηγὸς κελεύει τοὺς διώκειν.
2. Τοῖν μὲν ἀκούομεν, τοῖν δὲ ποδοῖν βαδίζομεν.

3. Οἱ δειλοὶ στρατιῶται τὴν ἐν τῇ μάχῃ ῥίπτουσιν.

4. Τὰ τοῖς ἀνθρώποις μαθήματα πολλάκις γίγνεται.

V.6.8." Ασκήσεις

Bilden Sie die Form des Dativs Plural.

ὁ ἄρχων, -οντος, ὁ γέρον, -οντος, ὁ ἐλέφας, -αντος, ὁ λέων, -οντος,

ὁ γίγας, -αντος, ὁ ὁδούς, -όντος.

V.6.9." Ασκήσεις

γέρουσι, ἐλέφαντος,λέοντες, ἀνδριάντας

1. Τοὺς τῶν θεῶν ἐν τοῖς νεῷς θαυμάζομεν.

2. Τοῖς μὲν πρέπει ἢ ἐν τοῖς βουλευμασι σωφροσύνη,
τοῖς δὲ νεανίαις ἢ ἐν τοῖς πόνοις καρτερία.

3. Μακρά ἐστι τὰ τῶν ὦτα.

4. Τοῖς ὁδοῦσι καὶ τοῖς ὄνυξι οἱ μάχονται.

V.7. Nasalstämme

Nominativ Singular	-αν, -εν, -ον Stämme: asigmatisch mit organischer Dehnung des Stammvokales. -ιν Stämme: sigmatisch -ν fällt vor -ς weg. Z.B. ῥίς, ῥινός (Nase), δελφίς, δελφίνος
Vokativ Singular	Nom. ist ein Barytonon → = dem bloßen Stamm Nom. ist ein Oxytonon → = dem Nom.
Dativ Plural	-σι, ν fällt vor der Endung weg

S.					P.								
N.	ὁ	ἡγεμών	οἱ	ἡγεμόν	-ες	N.	ὁ	δαίμων	οἱ	δαίμον	-ες		
G.	τοῦ	ἡγεμόν	-ος	τῶν	ἡγεμόν	-ων	G.	τοῦ	δαίμον	-ος	τῶν	δαιμόν	-ων
D.	τῷ	ἡγεμόν	-ι	τοῖς	ἡγεμόσι	(ν)	D.	τῷ	δαίμον	-ι	τοῖς	δαίμοσι	(ν)
A.	τὸν	ἡγεμόν	-α	τοὺς	ἡγεμόν	-ας	A.	τὸν	δαίμον	-α	τὰ	δαίμον	-ας
V.	ῶ	ἡγεμών		ῶ	ἡγεμόν	-ες	V.	ῶ	δαίμον		ῶ	δαίμον	-ες

	S.		P.	
N.	ὁ	ῥίς	οἱ	ῥῖν -ες
G.	τοῦ	ῥιν -ός	τῶν	ῥιν -ῶν
D.	τῷ	ῥιν -ί	τοῖς	ῥισί (ν)
A.	τὸν	ῥιν -α	τοὺς	ῥιν -ας
V.	ᾧ	ῥίς	ᾧ	ῥῖν -ες

V.8. Liquidastämme

Ein einziger -λ Stamm: ἅλς, ἅλός Mask.= der Salz, Femm. = das Meer, Pl. Witze, Schwänke	- Nom. S. sigmatisch V. S. = Nom. D. Pl. -σι (λ fällt nicht weg)
Mehrere -ρ Stämme	- Nom. S. asigmatisch mit Dehnung des Stammvokales V. S.: wenn der Nom. ein Oxytonon ist → = dem Nom. αἰθήρ; wenn der Nom. ein Barytonon ist, ➔ = dem bloßen Stamm, z.B. ῥήτωρ, ῥήτορ. D. Pl. -σι (ρ fällt nicht weg)

S.		P.		S.		P.						
N.	ὁ ἦ	ἅλς	οἱ	ἅλ	-ες	N.	ὁ	αἰθήρ	οἱ	αἰθέρ	-ες	
G.		ἅλ	-ός	ἅλ	-ῶν	G.	τοῦ	αἰθέρ	-ος	τῶν	αἰθέρ	-ων
D.		ἅλ	-ί	ἅλσί	(ν)	D.	τῷ	αἰθέρ	-ι	τοῖς	αἰθέρσι	(ν)
A.		ἅλ	-α	ἅλ	-ας	A.	τὸν	αἰθέρ	-α	τὰ	αἰθέρ	-ας
V.		ἅλς		ἅλ	-ες	V.	ᾧ	αἰθήρ		ᾧ	αἰθέρ	-ες

V.8.1. Liquidastämme mit Ablaut

Diese Substantive unterscheiden sich von den ρ-Stämmen durch den ausgeprägteren quantitativen Ablaut: **DEHNSTUFE** -τηρ im Nom. Sg., **GRUNDSTUFE** -τερ- im Akk. und Vok. Sg., Nom., Gen., und Akk. Pl., **SCHWUNDSTUFE** -τρ- bzw. -τρα- im Gen. und Dat. Sg. und Dat. Pl.

S.	P.	S.	P.	S.	P.
N. πατήρ	πατέρ -ες	N. μήτηρ	μητέρ -ες	N. θυγάτηρ	θυγατέρ -ες
G. πατρ -ός	πατέρ -ων	G. μητρ -ός	μητέρ -ων	G. θυγατρ -ός	θυγατέρ -ων
D. πατρ -ί	πατράσι (ν)	D. μητρ -ί	μητράσι (ν)	D. θυγατρ -ί	θυγατράσι (ν)
A. πατέρ -α	πατέρ -ας	A. μητέρ -α	μητέρ -ας	A. θυγατέρ -α	θυγατέρ -ας
V. πάτερ	πατέρ -ες	V. μήτερ	μητέρ -ες	V. θύγατερ	θυγατέρ -ες

S. auch ἀνὴρ (Mann), ἀνδρός, ἀνδρί, ἄνδρα, ἄνερ, ἄνδρες, ἀνδρῶν, ἀνδράσι, ἄνδρας, ἄνδρες (Schwundstufe -νρ- mit δ)

V.8.2." Ασκησις

Schreiben Sie den Artikel

M. λιμένας	F. χελιδόνες	M. ἀγῶνι
M. ἡγεμόνων	M. χιτώνων	F. ἀηδόνας
F. ὠδίνα	F. ἀηδόνες	M. αἰθέρα
M. μαρτύρων	M. σωτήρσι	N. νέκταρος
N. πυρά	F. μητράσι	M. πατρί
M. ἄλῶν		

V.8.3." Ασκησις

Übersetzen Sie

1. Κρίνει τοὺς φίλους ὁ καιρός, ὡς χρυσὸν τὸ πῦρ.
2. Λιμὴν ἀτυχίας ἐστὶ τοῖς ἀνθρώποις ἢ τέχνη καὶ ἢ ἀρετή.
3. Πλοίου μὲν ὁ λιμὴν, τοῦ βίου δὲ ἡ ἀλυπία ὁρμος ἐστίν.

V.9. Sigmastämme

-ες/-ος (mit Ablaut)

		S.		P.
N.	τὸ	γένος	τὰ	γένεσ-α > γένεα > γένη
G.	τοῦ	γένεσ-ος > γένεος > γένους	τῶν	γενέσ-ων > γενέων > γενῶν
D.	τῷ	γένεσ-ι > γένει > γένει	τοῖς	γένεσ-σι > γένεσι
A.	τὸ	γένος	τὰ	γένη
V.	ὦ	γένος	ὦ	γένη

Wortschatz:

τὸ ἄλγος, τὸ ἄνθος, τὸ βάθος, τὸ βάρος, τὸ ἔθνος, τὸ ἔθος, τὸ ἦθος,
 τὸ εἶδος, τὸ ἔπος, τὸ ἔτος, τὸ κάλλος, τὸ κράτος, τὸ μέγεθος, τὸ μέλος, τὸ
 μέρος, τὸ μῖσος, τὸ ὄρος, τὸ πάθος, τὸ πλήθος, τὸ σκότος, τὸ τάχος,
 τὸ τέλος, τὸ ψεῦδος.

V.9.1." Ασκήσεις

Vervollständigen Sie das Schema

7)	τοῦ	ἦθους				ψεύδους	
8)	τὸ		πάθος				
9)	τῷ			μεγέθει			
10)	τῶν				εἰδῶν		
11)	τοῖς						τέλεσι(ν)
12)	τὰ	ἦθη					

V.9.2." Ασκήσεις

1. Τοῦ ἦθους βάσανός ἐστι τοῖς ἀνθρώποις ὁ χρόνος.
2. Τὸ καλὸν οὐκ ἐν τῷ πλήθει ἐστίν, ἀλλὰ ἐν τῇ ἀρετῇ.
3. Οὐδὲν ἔργον ὄνειδος ἐστίν, ἀεργία δὲ ὄνειδος.
4. Τὰ τῶν ἀνδρῶν ἦθη ἐκ τῶν λόγων γνωρίζεται.
5. Ἔστι ἀγαθῶν καὶ καρτερῶν ὁρῶν μὴ τοῖς πάθεσι δουλεύειν.
6. Τὰ πονηρὰ κέρδη τοῖς ἀνθρώποις οὔτε χάρματα οὔτε εὐδαιμονίαν φέρει, ἀλλὰ μεριμνῶν καὶ κηδῶν αἰτία ἐστίν.
7. Πολλάκις ὁ θάνατος ἀλγῶν καὶ πημάτων λυτὴρ ἐστίν.

8. ὦ νεανίαι, κρίνετε τοὺς ἄνδρας οὐκ ἀπὸ τῶν εἰδῶν οὔτε ἀπὸ τῶν λόγων, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἔργων.
9. Τὸ τῆς Ἰταλίας κάλλος τῷ τῶν ὀρύων ὕψει, καὶ τῇ διαφανείᾳ τῶν λιμνῶν, καὶ τῷ τῶν ποταμῶν ῥῷ θαυμάζεται ὑπὸ τῶν ξένων.
10. Τοῖς ἀνθρώποις ὥς τὸ πῦρ ἐπίκουρον τοῦ ψυχούς, οὕτως ἡ σωφροσύνη φάρμακον τῶν παθῶν ἐστίν.
11. Ἦθη πονηρὰ τὴν φύσιν διαστρέφει.
12. Μὴ κρίνε ἐκ τοῦ κάλλους, ἀλλὰ ἐκ τῶν ἐθῶν.

Σωκρατεσ-	Περικλεεσ-
N. Σωκράτης	N. -κλέης Περικλῆς
G. -τεσ-ος > -τεος > Σωκράτους	G. -κλεεσ-ος > -κλεεος > Περικλέους
D. -τεσ-ι > -τει > Σωκράτει	D. -κλεεσ-ι > -εει > Περικλεῖ
A. -τεσ-α > -τεα > Σωκράτη	A. -κλεεσ-α > -κλεεα > Περικλέα
V. Σώκρατες	V. Περικλείς

V.9.3. Μετάφρασις

Αἱ Ἀθηναίαι πατρίς σοφῶν, ποιητῶν, ῥητόρων καὶ στρατηγῶν ἦν. Ἐν τοῖς σοφοῖς καταλέγομεν Σωκράτη καὶ Πλάτωνα, ἐν τοῖς ποιηταῖς Σοφοκλέα καὶ Εὐριπίδην, ἐν τοῖς ῥήτορσι Δημοσθένη καὶ Αἰσχίνην καὶ Λυσίαν καὶ Ἰσοκράτη, ἐν τοῖς στρατηγοῖς Περικλέα καὶ Θεμιστοκλέα. Τῷ Σωκράτει πολλοὶ νέοι συνῆσαν καὶ φιλοσοφίαν ἐμάνθανον, τοῦ δὲ Σοφοκλέους καὶ Εὐριπίδου τὰ ἔργα ἔτερπε μέγιστα ἐν τῷ θεάτρῳ τοὺς θεατάς. Τῷ Δημοσθένει καὶ Αἰσχύνη, ὅτε ἡγέρευν, ὁ δῆμος προσεῖχε τὸν νοῦν, καὶ αὐτῶν ἀσμένως ἤκουε. Περικλέους τὴν ἀρχὴν οἱ Ἀθηναῖοι χρυσοῦν αἰῶνα ὠνόμαζον. Θεμιστοκλῆς ἐκ τοῦ κινδύνου τῶν Μήδων τὴν Ἑλλάδα ἔσωσεν.

V.9.4. -ας Stämme

Intervokalisches Sigma fällt weg, die Vokale kontrahieren.

τὸ τέρας (das Ungeheuer), mit zwei Stämmen τερατ- und τερασ-

τοῦ τέρα(σ)ος > τέρως (τέρατος), τῷ τέρα(σ)ι > τέρα (τέρατι), τέρας, τέρας,
τὰ τέρα(σ)α > τέρα (τέρατα), τῶν τερά(σ)ων > τερῶν (τεράτων),

τέρα(σ)σιν > τέρασι(ν), τέρα (τέρατα), τέρα (τέρατα).

Auch πέρας, περατ- und περασ-

V.9.5. -ος Stämme

ή αἰδῶς, αἰδόσος > αἰδόος > αἰδοῦς, αἰδόσι > αἰδοῖ > αἰδοί,
αἰδόσα > αἰδόα > αἰδῶ, αἰδῶς.

V.10. Vokalstämme

Nominativ Singular	M. und F.: sigmatisch Neutra: asigmatisch
Akkusativ Sing.	M. und F.: in -ν

Man unterscheidet	A. -ι̃ -υ̃ Stämme: sie behalten -ι̃ -υ̃ in den direkten Fällen, sie bilden die übrigen Fälle mit ε/η
Zwischen	B. -ῑ -ῡ Stämme: sie behalten -ῑ -ῡ in allen Fällen der Deklination ἰχθῦς, ἰχθυός

δύναμις 3 Stämme: δυναμῖ-, δυναμηj-, δυναμεj-.

	S.	P.
N. ή	δύναμις αἰ	δυναμέj-ες > δυνάμεις
G.	δυναμηj-ος > δυνάμηος > δυνάμεως	δυναμέj-ων > δυνάμε-ων
	ηο → εω Metathesis quantitatum	
D.	δυναμέj-ι > δυνάμει	δυναμέj-σι > δυνάμε-σι(ν)
A.	δύναμιν	δυνάμενς > δυνάμεις
V.	δύναμις	δυνάμεις

Wortschatz:

ή αίρεσις, ή αίσθησις, ή άλλοίωσις, ή αντίφασις, ή απόδειξις, ή απόφασις,
ή άσκησις, ή γένεσις, ή γνώσις, ή διάκρισις, ή διαίρεσις, ή έξις,
ή κατάφασις, ή κίνησις, ή κρίσις, ή μάθησις, ό/ή μάντις, ή μέθεξις,
ή μίμησις, ή νόησις, ή όψις, ή πίστις, ή ποίησις,
ή πόλις, ή πράξις, ή πρόρρησις, ή στέρησις, ή σύγκρισις, ή σύνθεσις,
ή τάξις, ή θέσις, ή ύβρις, ή φρόνησις, ή φύσις, ή χρήσις.

V.10.1. Ἕ Άσκησις

Vervollständigen Sie das Schema

1) τῆς	ἕξεως				φύσεως	
2) τῇν			πρᾶξιν			
3) ὦ		μέθεξις				
4) τῇ						φρονήσει
5) ἡ				μίμησις		
6) τῶν					φύσεων	
7) ταῖς	ἕξεσι(ν)					
8) τὰς						φρονήσεις
9) αἱ		μεθέξεις				

Stamm κτ̄:

ὁ κῆς, κῖός, κῖί, κῖν, κῖ (κῖς), κῖες, κῖῶν, κῖσίν, κῖς, κῖες

Stamm ὕ:

τὸ ἄστυ, ἄστεως, ἄσται, ἄστυ, ἄστυ, ἄστεα ἄστη, ἄστεων,
ἄστεσι(ν), ἄστη, ἄστη

ἰχθῡ, ἰχθῡ:

ὁ ἰχθῡς, ἰχθῡος, ἰχθῡι, ἰχθῡν, ἰχθῡ, ἰχθῡες, ἰχθῡων, ἰχθῡσι(ν),
ἰχθῡας (ἰχθῡς), ἰχθῡες**V.11. Stämme -ευ, -αυ, -ου:**

Stamm βασιλεF-:

ὁ βασιλεύς, βασιλέως, βασιλεῖ, βασιλέα, βασιλεῦ, βασιλεῖς (-ῆς), βασιλέων,
βασιλεῦσι(ν), βασιλέας (-εῖς), βασιλεῖς (-ῆς)

Stamm γραF-:

ἡ γραῦς, γραός, γραί, γραῦν, γραῦ, γραές, γραῶν, γραυσί(ν), γραῦς, γραές.

Stamm βοF-:

ὁ βοῦς, βοός, βοί, βοῦν, βοῦ, βόες, βοῶν, βουσί(ν), βοῦς, βόες.

Stamm ναF- / νηF-:

ἡ ναῦς, νεώς, νηί, ναῦν, ναῦ, νῆες, νεῶν, ναυσί(ν), ναῦς, νῆες.

V.11.1. Ἕ Άσκησις

Übersetzen Sie

1. Οὐκ ἔστι λανθάνειν τοὺς τῆς φύσεως νόμους.
2. Οὐ χρή πρὸ τῆς ὀψεως διὰ ἀκοῆς μόνης ταραττεσθαι.
3. Τοὺς ἄρχοντας οὐ διὰ τὸ κάλλος οὔτε διὰ τὴν εὐγένειαν, ἀλλὰ διὰ τὴν ῥώμην καὶ τὴν φρόνησιν ἐκλέγεσθαι χρή.
4. Οἱ τύραννοι νοσήματά εἰσι τῶν πόλεων.
5. Ἡ ἀναισθησία βραδύτης ψυχῆς ἐστὶν ἐν λόγοις καὶ ἐν πράξεσιν.
6. Δημήτριος ὁ φιλόσοφος τὴν φιλαργυρίαν μητρόπολιν ἔλεγε τῶν κακῶν.
7. Ζήνων ὁ φιλόσοφος ἔλεγε τὴν μὲν ὄρασιν ἀπὸ τοῦ ἀέρος λαμβάνειν τὸ φῶς, τὴν δὲ ψυχὴν ἀπὸ τῶν μαθημάτων.
8. Κακοῦ ἀνδρὸς δῶρα ὄνησιν οὐκ ἔχει.
9. Ἡ μὲν φύσις ἄνευ μαθήσεως τυφλή ἐστὶν· ἡ δὲ μάθησις ἄνευ φύσεως χωλή
10. Δικαίως οἱ ποιηταὶ λέγουσι τοὺς νόμους πόλεως ψυχὴν εἶναι.
11. Τῶν ζώων ὁ ἄνθρωπος μόνος τὴν σύνεσιν ἀπὸ τῆς φύσεως ἔχει.
12. Ὁ ἄνθρωπος ἄνευ συνέσεως καὶ φρονήσεως καὶ πίστεως ὁμοίός ἐστι τοῖς θηρσίν.

V.11.2. Μετάφρασις

Die Wahrheit

Ὅδοιπόρος ἐν ἐρήμῳ τόπῳ κόρην μόνην καὶ περίλυπον εὐρίσκει, καὶ ἐρωτᾷ τίς ἐστίν. Ἡ δὲ ἀποκρίνεται· «Ἀλήθεια». «Καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν» πυνθάνεται ὁ οἰδοπόρος «τὰς πόλεις φεύγεις καὶ ἐν ἀγροῖς ἐρήμοις μόνη τὸν βίον ἄγεις;». Ἡ δὲ λέγει· «Ὅτι τοῖς παλαιοῖς χρόνοις παρὰ ὀλίγοις τὸ ψεῦδος ἦν· οἱ ἄνθρωποι γὰρ ἔστεργον καὶ ἐδίωκον τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ ψεῦδος ἤχθαιρον· νῦν δὲ τοῦναντίον γίγνεται· οἱ ἄνθρωποι τὴν ἀλήθειαν ψέγουσι καὶ τὰ ψεύδη στέργουσιν· αἰσχροὶ γὰρ καὶ ῥάδια κέρδη τὸ ψεῦδος παρέχει. Διόπερ τοὺς ἀνθρώπους φεύγω».

V.12. -ο(j), -ω(F) Stämme

πειθο-j > πειθο-: ἡ πειθώ, πειθόος > πειθοῦς, πειθοῖ > πειθοῖ, πειθόα > πειθώ, πειθόj > πειθοῖ.

ἥρω(F)-, ὁ ἥρως, ἥρως, ἥρωϊ (ἥρω), ἥρωα (ἥρω), ἥρως, ἥρως, ἥρώων, ἥρωσι(ν), ἥρωας (ἥρως), ἥρως.

V.13. Einige unregelmäßige Worte

ἡ γυνή Stämme γυν-/γυναικ-: γυνή, γυναικός, γυναικί, γυναικα, γύναι, γυναικες, γυναικῶν, γυναιξί(ν), γυναικας, γυναικες.

ὁ Ζεύς, Stämme Ζευ-, Δι(F)-: Ζεύς, Διός, Δί, Δία, Ζεῦ.